

boerenjongen, hij wil graag leeren, hij zet zijn oogen open — hij teekent met toewijding en hij studeert 's avonds in boeken over landbouw. Maar wat er verder in Tar omgaat, daarvan blijven wij ten eenenmale onkundig. Van de ziel, het hart of de begeerten — of zelfs maar de gewoonten van hem omringende menschen krijgen wij niet den flauwsten indruk. De schrijver heeft er blijkbaar geen oogenblik over gedacht menschen uit te beelden of zelfs maar stemmingen te wekken. Wat eigenlijk zijn plan is geweest toen hij het boek begon — wat hij heeft willen zeggen — ik kan er zelfs niet naar gissen.

Als het hem alleen om Tar te doen was geweest, dan had hij ons wel wat meer mogen laten zien, dan deze onwaarschijnlijke braafheid alleen. Toch maakt het boek zoo'n bijna overweldigenden indruk van goede trouw, dat wij er nog een soort eerbied voor krijgen, al is het dan in vele opzichten bepaald heel mal. De onberispelijke en leerrijke stijl, waarmee de boerenbevolking zich met elkaar onderhoudt, is op zich zelf het toppunt van belachelijkheid. Ik geloof dat de heer Homan de aangewezen man zou zijn om de schoolboekjes-litteratuur te verrijken en dat meen ik in vollen ernst — want knipt men zijn „Tar” in bijvoorbeeld tien deelen, dan hebben wij tien aardige leesboekjes voor de lagere school en die hun opvoedende kracht niet zouden missen. Want Tar is het voorbeeld van een voorbeeldigen boerenknaap en wij worden zoo voortdurend nauwkeurig op de hoogte gesteld van zijn werkzaamheden, dat iedereen schik krijgt in al die karweitjes en graag een handje zou willen meehelpen.

Tar teekent graag, niet vrij en wild — maar methodisch, zorgvuldig — hij gebruikt bekende motieven — hij benut voorbeelden — enfin, hij is de vaardige en kunstzinnige handwerksman in den dop.... Maar hij is toch ook een wordend mensch, zou men zeggen — nu ja, daar hoort en ziet de lezer niets van. Trouwens, het leven op die hofstede is er zoo correct — zoo beschaafd, zoo zedelijk, zoo kuisch — zoo bloedeloos-rustig, dat de stedeling zijn verbazing niet op zou kunnen, als hij dit wonder in werkelijkheid aanschouwde. En het eigenlijke leven op de boerderij krijgen we ook niet te zien, het zijn eigenlijk allemaal nauwgezette details, studies die ons, aaneengeregen, als roman worden aangeboden.

Als we Tar aankijken dan is het of we voor een gebouw staan, waarvan we alleen den volmaakten voorgevel zien — maar als we gaan verlangen er eens rondom te loopen, dan zien we dat het enkel gével is, — als een tooneeldecor — zonder diepte. De schrijver is een zeer correct opmerker — en ik las enkele gedeelten dan ook met een leergierig plezier. Het is of de schrijver wil bijdragen aan onze algemeene ontwikkeling. Ook folkloristisch is hij onderlegd — maar hij dient het toch op den duur in een ander genre te zoeken, dan die der litteratuur „tout pur”.

J. D. W.